

MHCO100004952024 	दाखल ता.	:	१९/११/२०२४
	नोंदणी ता.	:	१९/११/२०२४
	निकाल ता.	:	०५/०८/२०२६
	कालावधी : ०१व. ०४म. २३दि.		

सांगली येथील मे. न्यायाधीश, सहकार न्यायालय क्र. २ यांचे न्यायालयात
(पिठासीन अधिकारी श्रीमती ए. जे. पाटील)

सहकारी वाद क्र. : ४१३/२०२४

१. श्री. धनसंचेती नागरी सहकारी पतसंस्था मर्या. मिरज
 जि. सांगली तर्फे कार्यलक्षी संचालक
 श्री. अशोक ज्ञानबा जाधव
 व. व. ५२, धंदा - नोकरी
 रा. श्री. राघवेंद्र स्वामी मठ, ब्राम्हणपुरी, मिरज.

वादी

विरुद्ध

१. श्री. आमिन निजाम सनदी
 व. व. ३४, धंदा: पिठाची गिरणी
 रा. प्लॉट नं. ४१अ, माजी सैनिक वसाहत, मिरज.
२. श्री. निजाम जंगलु सनदी (यांचे मयत वारस)
 २अ) श्रीमती जाहिदा निजाम सनदी
 व. व. सज्ञान, धंदा: गृहिणी
 २ब) श्री. मेहबुब निजाम सनदी
 व. व. सज्ञान, धंदा: फॅब्रीकेशन
 २क) श्री. सलीम निजाम सनदी
 व. व. ४५, धंदा: व्यापार
 २ड) श्री. आमिन निजाम सनदी
 व. व. ३४, धंदा: पिठाची गिरणी

प्रतिवादी

सर्व रा. प्लॉट नं. ४१अ, माजी सैनिक वसाहत,
मिरज.

३. श्री. सलिम निजाम सनदी
व. व. ४५, धंदा: व्यापार
रा. प्लॉट नं. ४१अ, माजी सैनिक वसाहत,
मिरज.

प्रतिवादी

दावा : रक्कम रु. ७८,०१०/- व्याजासह वसुलीसाठी

वादीतर्फे वकील : अॅड. एस. एम. चौगुले
प्रतिवादी क्र. १ तर्फे : अॅड. एम. एस. कांबळे
प्रतिवादी क्र. २अ ते २ड व ३ : एकतर्फी

निकालपत्र

(घोषित दिनांक : ०५/०८/२०२६)

प्रस्तुत दावा वादी नागरी सहकारी पतसंस्थेने प्रतिवादींकडून वैयक्तिक व संयुक्तिकरित्या रक्कम रु. ७८,०१०/- व्याजासह वसुल होऊन मिळणेकरीता दाखल केलेला आहे.

वादीचे थोडक्यात कथन खालीलप्रमाणे:-

१. वादी ही महाराष्ट्र सहकारी कायदा, १९६० प्रमाणे नोंद झालेली सहकारी संस्था असुन प्रतिवादी क्र. १ ते ३ हे तिचे सभासद आहेत. वादी ही बँकिंग स्वरुपाचा व्यवसाय करते.

२. प्रतिवादी क्र. २ मयत असुन त्यांना प्रतिवादी क्र. २अ ते २ड हे वारस

आहेत. त्यामुळे सर्व वारस प्रतिनिधी प्रतिवादी क्र. २ यांच्या कर्जफेडीच्या जबाबदारीकरीता कायदेशीररित्या जबाबदार आहेत.

३. यातील प्रतिवादी क्र. १ यांनी व्यवसायाकरीता वादीकडून रक्कम रु. ६०,०००/- च्या कर्जाची मागणी केली होती त्यापैकी र. रु. ३०,०००/- इतकी रक्कम वादी यांनी मंजूर करून धनादेशाद्वारे दि. १४/०३/२०१७ रोजी प्रतिवादींना अदा केली. सदर कर्जास प्रतिवादी क्र. २ व ३ यांनी जामिनदार म्हणून कर्ज फेडीची जबाबदारी स्विकारली होती व त्यानुसार आवश्यक ती सर्व कागदपत्रे लिहून व सहाय्य करून वादींना सुपुर्द केली. प्रतिवादी यांनी कर्ज रक्कमेची उचल केलेनंतर कर्जाचे हफ्ते व व्याजाची रक्कम मुदतीत भागविलेली नाही. उभय पक्षांमध्ये कर्जास व्याजदर द.सा.द.शे. १५ टक्के व मुदतीत फेड न केल्यास ३ टक्के दंडव्याज आकारणेबाबत करार झाला आहे. तसेच संस्थेच्या नियमाप्रमाणे व्याजदरात काही बदल झाल्यास त्याप्रमाणे व्याज देणेचे प्रतिवादींनी कबूल केले आहे. प्रतिवादी यांनी कर्ज हफत्याची परतफेड चुकविल्यामुळे वादींना सर्व कर्ज रक्कम एकरकमी वसूल करण्याचा अधिकार प्राप्त झाला आहे. तदंतर वादींनी प्रतिवादींना थकबाकी मागणीची नोटीस पाठविली. ती मिळूनही थक रक्कमेचा भरणा न झाल्याने वादींना हा दावा र. रु. ७८,०१०/- द.सा.द.शे. १५ टक्के व्याजदराने तसेच ३ टक्के ज्यादा दंड व्याजदराने वसूल होऊन मिळणेकरीता दाखल करणे भाग पडले आहे.

४. प्रतिवादी क्र. १, २अ ते २ड व ३ यांना सदर दाव्याचे समन्स काढण्यात आले परंतु बजावणी होऊन देखील प्रतिवादी क्र. २अ ते २ड व ३ हजर झाले नसल्याने त्यांचे विरुद्ध दि. २२/०१/२०२५ रोजी नि. १ वर एकतर्फी आदेश पारित करण्यात आला. तदंतर प्रतिवादी क्र. १ दाव्याकामी हजर झाले व

त्यांनी त्यांची कैफियत नि. २९ वर दाखल केली आहे.

५. प्रतिवादी क्र. १ यांनी त्यांच्या नि. २९ वरील त्यांच्या कैफियतीमध्ये वादीचा दावा व त्यामधील कथने प्रतिवादींना मान्य व कबुल नसल्याचे कथन केले आहे. प्रतिवादी क्र. १ ते ३ हे वादी संस्थेचे सभासद असल्याबाबतचे कथन स्पष्टपणे नाकारले आहे. त्यानंतर सदर प्रतिवादीने वादीकडून र. रु. ३०,०००/- कर्ज घेतल्याचे मान्य केले. कर्ज हप्त्यापैकी काही हप्ते प्रतिवादी क्र. १ ने भरले परंतु त्यानंतर प्रतिवादी क्र. १ चा दि. ०५/०५/२०१७ रोजी अपघात झालेने काम बंद झाले व आर्थिक परिस्थिती ढासळली. उदरनिर्वाह होईल इतकेच पैसे त्यांच्याकडे असायचे आणि तब्बेत ठीक झाल्यानंतर काम करणेस सुरुवात केली परंतु मुलभुत गरजा भागतील इतकेच पैसे मिळत होते त्यामुळे त्यांना कर्जाचे हप्ते भरणे अशक्य झाले. तसेच कोरोना महामारी व लॉकडाऊनमुळे उदरनिर्वाहाचे कोणतेही साधन चालू नव्हते त्यामुळे परिस्थिती जास्तच खराब होत गेली. लॉकडाऊन काळात कर्जाचे सर्व हप्ते माफ केले गेले होते परंतु वादी संस्थेने त्याप्रमाणे प्रतिवादींचे हप्ते माफ केले नाहीत असे कथन केले आहे. वादी संस्थेने मागणी केलेली दावा रक्कम प्रतिवादीस मान्य व कबुल नाही. प्रतिवादी क्र. १ कर्जाची एवढी रक्कम देणे लागत नाहीत. प्रतिवादी क्र. १ ची परिस्थिती पाहता ते र. रु. ४०,०००/- इतकी रक्कम परतफेड करणेस तयार आहेत. तसेच ती रक्कम ते ३ टप्प्यामध्ये फेडणेस तयार आहेत. तरी ती रक्कम ३ टप्प्यामध्ये फेडणेस मंजूरी मिळावी अशी त्यांनी विनंती केली आहे.

६. उभय पक्षकारांच्या कथनांचा विचार करुन या न्यायालयाने नि. ३० वर खालीलप्रमाणे मुद्दे काढले आहेत:-

अ.क्र.	मुद्दा	निष्कर्ष
१.	प्रतिवादी हे वादी संस्थेचे सभासद आहेत काय?	होकारार्थी
२.	प्रतिवादी क्र. १ हे कर्जास एकुण र. रु. ४०,०००/- इतकी संपुर्ण कर्ज फेड म्हणून भरणेस पात्र आहेत काय?	नकारार्थी
३.	प्रतिवादी क्र. १ हे मागणीप्रमाणे हप्त्यांमध्ये कर्ज परतफेड करणेस पात्र आहेत काय?	नकारार्थी
४.	वादी हे प्रतिवादींकडून वाद मागणी रक्कम व्याजासह मिळणेस पात्र आहेत काय?	अंशतः होकारार्थी
५.	अंतिम आदेश व निवाडा काय ?	अंतिम हुक्मानुसार

७. वादी यांनी त्यांच्या कथनांपुष्ट्यर्थ त्यांचे साक्षीदार अशोक ज्ञानबा जाधव यांना नि. १० येथे तपासले असुन त्यांनी खालीलप्रमाणे कागदपत्रे दाखल करुन शाबित केली आहेत:-

नि. ११ - संचालक मंडळ सभा दि. ०९/०८/२०२४ मधील ठरावाचा लागूपुरता उतारा

नि. १२ - कर्ज मागणी अर्ज

नि. १३ - वचनचिठ्ठी

नि. १४ - प्रतिज्ञापत्र

नि. १५ - कर्ज रोखा

नि. १६ - नोटीस

नि. २० ते २२ - पोहोच/लखोटे

नि. २३ - कर्ज खातेउतारा इ.

प्रतिवादी यांनी वादी साक्षीदाराचा उलटतपास घेतला नसुन स्वतः

साक्षीदाराच्या पिंज-यात येऊन साक्ष दिलेली नाही. तसेच कोणताही लेखी पुरावा दाखल केलेला नाही.

कारणमिमांसा

मुद्दा क्र. १ व ४ करीता

८. सदरचे मुद्दे शाबित करण्याची प्राथमिक जबाबदारी वादी यांची आहे. ते मुद्दे शाबित करण्याकरीता वादी यांनी लेखी तसेच त्यांचे कार्यलक्षी संचालक यांचा तोंडी पुरावा दाखल करून त्यांच्या कथनांस पुष्टी दिलेली आहे. सदर साक्षीदार यांच्या शपथेवरील कथनांप्रमाणे प्रतिवादी हे वादीचे सभासद आहेत. वर कथन केल्याप्रमाणे प्रतिवादी क्र. १ यांनी वादीची ही कथने आव्हानित केलेली नसल्याने तसेच वादींनी दाखल केलेल्या कर्ज मागणी अर्ज नि. १२ यातील प्रतिवादींच्या सह्या असलेल्या उल्लेखानुसार प्रतिवादी क्र. १ यांचा सभासद क्र. १५३४ असल्याचे आढळून येते. प्रतिवादी क्र. २ व ३ यांच्या सभासदाबाबतची कथने विरोध केली नसल्याने लेखी व तोंडी पुराव्यावरून वादी यांनी प्रतिवादी त्यांचे सभासद असलेबाबत योग्य व सबळ पुरावा दाखल केलेला दिसून येतो. अशा परिस्थितीत वादींचा दाखल पुरावा विश्वासार्ह नाही असे म्हणण्याकरीता कोणतीही बाब अभिलेखावर आढळून येत नाही. सबब, वादींनी प्रतिवादींचे सभासदत्व योग्य पुराव्यासह सिध्द केले आहे म्हणून मुद्दा क्र. १ होकारार्थी निष्कर्षित करण्यात येत आहे.

तसेच वादी यांनी त्यांच्या विनाआव्हानित तोंडी तसेच लेखी व कागदोपत्री पुराव्यानुसार प्रतिवादी क्र. १ यांना त्यांच्या मागणीनुसार र. रु. ३०,०००/- इतकी मंजूर व अदा केल्याचे आढळून येते. नि. १५ कर्ज रोखा, नि. १४ प्रतिज्ञापत्र, नि. १३ वचनचिठ्ठी हे कागदोपत्री पुरावे वादी प्रतिवादींमधील निश्चित

झालेल्या कराराच्या अटी शर्ती शाबित करण्याकरीता पुरेशा आहेत. कर्ज रोखा प्रतिवादी क्र. १ ते ३ यांनी सहाय्य करून दिल्याचे दर्शविते तसेच नि. १३ व १४ द्वारे प्रतिवादी क्र. १ ते ३ यांनी कर्ज रक्कम मागणी होईल तेव्हा परत करण्याचे वचन दिल्याचे दिसून येते. सर्वात महत्वाची गोष्ट अशी की, प्रतिवादी क्र. १ यांनी कैफियत दाखल करून कर्ज र. रु. ३०,०००/- मिळाल्याबाबत कबुली दिलेली आहे. परंतु सदर कर्ज रक्कम तो पूर्ण परतफेड करू शकला नसलेबद्दल कबुली दिलेली आहे. अशा परिस्थितीत वादी यांनी वादी प्रतिवादींमध्ये झालेला करार त्याच्या अटी शर्तीसह शाबित केलेला आहे. तसेच वादी यांनी येणेबाकी सिध्द करण्याकरीता खातेउता-याचा आधार घेतला असून सदर खातेउता-यातील कोणतीही नोंद प्रतिवादी यांनी नाकारलेली नाही. सदर खातेउतारा नि. २२अ चे अवलोकन करता वादींनी कर्ज करारपत्रात ठरल्यानुसार १५ टक्के व्याजदराने आकारणी केल्याचे दिसून येते. अशा परिस्थितीत वादींचा खातेउतारा योग्य व बरोबर असल्याबाबत निष्कर्ष काढावा लागेल. खातेउता-यानुसार दि. ३०/०९/२०२४ पर्यंत शिल्लक र. रु. ४४,५६५/- दिसून येते तर दावा दाखल तारखेपर्यंत म्हणजेच दि. १९/११/२०२४ पर्यंत व्याज आकारणीची र. रु. २७,८८५/- इतकी दिसून येते. खातेउता-यामध्ये दाखवलेली र. रु. ६०/- तसेच दाव्यात मागणी केलेली इतर खर्चाची र. रु. १,०००/- असे मिळून र. रु. १,०६०/- इतकी रक्कम योग्य पुराव्याअभावी नामंजूर केलेली आहे. सबब, वादी हे र. रु. ७२,४५०/- इतकी रक्कम प्रतिवादी क्र. १, २अ ते २ड व ३ यांचेकडून द.सा.द.शे. १५ टक्के व्याजदरानुसार दि. १९/११/२०२४ पासून वसूल होऊन मिळणेस पात्र ठरतात. खातेउता-याचे परिक्षण करता चक्रवाढ व्याजदराने आकारणी केली असल्यामुळे दंडव्याजाची मागणी नामंजूर करण्यात आली आहे.

प्रतिवादी क्र. २अ ते २ड हे जामिनदार मयत प्रतिवादी क्र. २ यांचे वारस प्रतिनिधी असल्यामुळे त्यांची जबाबदारी मयत प्रतिवादी यांचेकडून त्यांना प्राप्त झालेल्या स्थावर व जंगम मिळकतीएवढीच मर्यादित राहिल. सबब, मुद्दा क्र. ४ अंशतः होकारार्थी निष्कर्षित करण्यात आलेला आहे.

मुद्दा क्र. २ व ३ करीता

९. प्रतिवादीने त्याच्या कैफियतीमध्ये संपुर्ण कर्जफेडीपोटी र. रु. ४०,०००/- एवढीच परतफेड करू शकत असल्याबाबत कथने केलेली आहेत तसेच रक्कम फेडीकरीता हप्त्यांची मागणी केली आहे. प्रतिवादीस अपेक्षित असलेल्या सदर सुविधेबाबत कोणताही दखलपात्र पुरावा त्याने अभिलेखावर दाखल केलेला नाही. प्रतिवादी यांनी त्यांच्या अपघाताचे कारण नमुद करून उत्पन्नाचे साधन नसलेबाबत कथन केले आहे. तसेच लॉकडाऊन काळामध्ये कर्ज हप्ते माफ केलेबाबत म्हणणे दाखल केले आहे. परंतु सदर कारणांप्रित्यर्थ कोणताही पुरावा याकामी दाखल केलेला नाही. अशा परिस्थितीत प्रतिवादी क्र. १ यांना कर्ज करारपत्रांचा भंग करून देखील र. रु. ४०,०००/- एवढीच संपुर्ण कर्जफेडीकरीता कोणत्या तरतुदीच्या आधारे मंजूर करता येईल याबाबत स्पष्टता केलेली नाही. थोडक्यात प्रतिवादी यांना अपेक्षित असलेला बचाव मान्य करण्याकरीता कोणताही कायदेशीर आधार दर्शवून दिलेला नाही. वादी यांनी प्रतिवादी यांची कथने स्पष्टपणे नाकारली असल्याने प्रतिवादी यांना त्यांच्या मागणीनुसार कर्जफेडीमध्ये सुट देता येणार नाही तसेच हप्त्यांची मागणी देखील मंजूर करणे कायदेशीर ठरणार नाही. सबब, प्रतिवादी यांनी त्यांच्यावर शाबित करण्याची जबाबदारी असलेल्या मुद्द्यांकरीता योग्य पुरावा दाखल न केल्याने मुद्दा क्र. २ व ३ नकारार्थी निष्कर्षित करण्यात आले आहेत.

वरील सर्व पुराव्यांचा विचार करता मी खालीलप्रमाणे आदेश पारित करित आहे :-

आदेश

१. वादीचा दावा अंशतः मंजूर करण्यात येत आहे.
२. प्रतिवादी क्र. १, २अ ते २ड व ३ यांनी वादी यांस रक्कम रु. ७२,४५०/- इतकी द. सा. द. शे. १५ टक्के व्याजदराने दि. १९/११/२०२४ पासून संपूर्ण रक्कम फेड होईपर्यंत वैयक्तिक व संयुक्तिकरित्या देणेची आहे.
३. प्रतिवादी क्र. २अ ते २ड यांची कर्जफेडीची जबाबदारी त्यांना मयत प्रतिवादी क्र. १ कडून मिळालेल्या स्थावर व जंगम मालमत्तेइतकीच सिमित आहे.
४. प्रतिवादी क्र. १, २अ ते २ड व ३ यांनी दाव्याचा खर्च वादीस देणेचा आहे व स्वतःचा स्वतः सोसणेचा आहे.
५. येणेप्रमाणे हुकूमनामा करण्यात यावा.

(निकालपत्र खुल्या न्यायालयात जाहीर)

सांगली
दिनांक : ०५/०८/२०२६

(श्रीमती ए. जे. पाटील)
न्यायाधीश,
सहकार न्यायालय क्र. २, सांगली
